

Miljöbokslut 2021

Täby kommun

Miljöbokslut 2021

Inledning

Att Täby är ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar är ett av kommunens tre inriktningsmål. Centrala delmål inom miljöområdet är dels att Täby ska vara en av landets främsta miljökommuner, dels att livsmiljön i Täby är god.

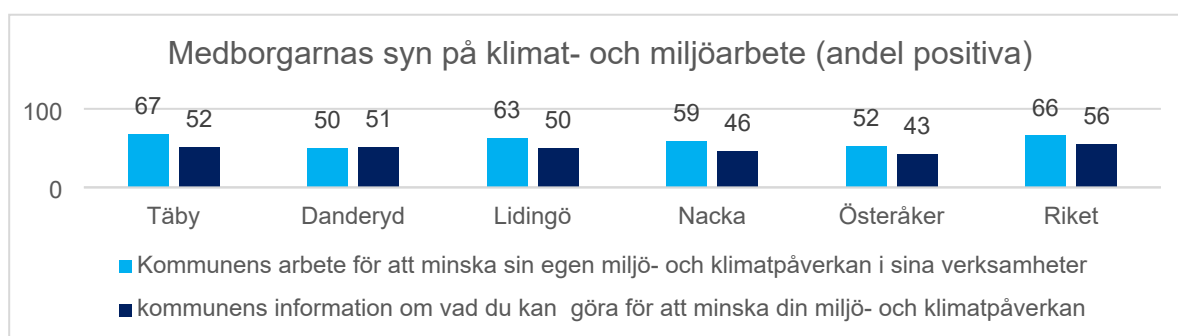
I miljöbokslutet ges en sammanfattande nulägesanalys och framåtblick. I bilagan till miljöbokslutet sammanställs indikatorer som visar hur Miljöprogrammets mål nås.

Nulägesanalys

Målet att Täby ska vara en landets främsta miljökommuner mäts genom Tábys placering i den årliga kommunrankingen Sveriges bästa miljökommun, som görs av tidningen Aktuell Hållbarhet.

Rankingen bygger på enkätsvar i kombination med statistikunderlag. Frågorna fokuserar på framtagna styrdokument och ett systematiskt arbete med dessa. Varje år ställs också nya frågor i undersökningen, vilket gör resultat oförutsägbart. Detta åskådliggörs av att kommuners placering i rankingen kan variera stort från år till år trots att kommunens miljöambitioner består. Oförutsägheten i rankingen kan delvis förklara förändringarna i Tábys placering de senaste åren. Rankingens oförutsäghet gör att dess användbarhet som mått för hur bra en kommun de facto presterar inom miljö- och hållbarhet kan ifrågasättas. Tábys förhållandevis höga placering på plats 31 av 290 kommuner kan ändå anses tyda på ett framgångsrikt miljöarbete i kommunen.

Målet om en god livsmiljö i Täby har tidigare mätts genom ett index (NMI-miljöarbete) i SCB:s medborgarenkät som speglar invånarnas uppfattning om kommunens miljöarbete. Indexet NMI-miljöarbete har dock tagits bort ur SCB:s medborgarundersökning varför jämförelse med föregående år inte går att göra, men två frågor i enkäten synliggör på ett övergripande plan invånarnas syn på kommunens eget miljöarbete och på kommunens information till invånarna om individens möjligheter till minskad miljöpåverkan. Tábys resultat står sig väl i jämförelse med jämförbara kommuner och är i nivå med rikets resultat som helhet (se diagram nedan).

Naturvårdsarbetet i Täby är fortsatt högt prioriterat och naturen utgör en viktig del för kommunens attraktivitet. Ett långsiktigt strategiskt och systematiskt naturvårdsarbete görs, och det finns en väl utvecklad samverkan mellan kommuner, akademi och föreningar. Arbetet sker såväl i den ordinarie driften som i form av olika projekt som finansieras till del genom bland annat statsbidrag.

En särskild satsning på att förbättra kommunens miljökommunikation genomfördes under 2021. Energi- och klimatrådgivningen har förstärkts och en samverkan har initierats inom Stockholm nordost som redan visat goda resultat.

Till följd av bland annat kommunens insatser är utsläppstrenderna positiva och miljön i Täby är generellt god. Föroreningshalterna har under en lång tid tillbaka minskat i luft, mark och vatten. Luftföroreningarna från vägtrafiken (kväveoxid och partiklar) har minskat i och med fordonsteknikens utveckling och att allt fler kör dubbelfritt. Markföroreningar hanteras och sanering genomförs successiv i samband med exploatering. Ett framstående arbete har under flera års tid även bedrivits för att rena dagvatten och minska belastningen till hav, sjöar och vattendrag. Trots ett ambitiöst arbete för förbättrad vattenkvalitet i kommunen har Täby, liksom så gott som alla kommuner i landet, svårt att klara de miljökvalitetsnormer för vatten som fastställts i implementeringen av EU:s vattendirektiv i Svensk lag.

Sorteringen av förpackningar, elektronik och matavfall ökar och matsvinnet minskar. Även de klimatrelaterade utsläppen från trafiken i Täby bedöms ha minskat påtagligt under 2021 med anledning av bland annat pandemin som ju medfört ett minskat resande lokalt.

Framåtblick

Målen i Täbys gällande Miljöprogram respektive Klimat- och energistrategi ska inför nästa mandatperiod ersättas av den nya översiktsplanens hållbarhetsavsnitt, som är underordnad inriktningsmålet att Täby är en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar kommun. Översiktsplanen omfattar fem målområden med grund i FN:s mål för Agenda 2030. Med vägledning av översiktsplanen identifieras sedan nämndmål och aktiviteter inom miljö- och hållbarhetsområdet som därefter kan fastställas i verksamhetsplanen utifrån politiska prioriteringar. Uppföljning sker på nämndnivå och ska från och med år 2023 sammanfattas i en hållbarhetsrapport årligen.

Några utvecklingsmöjligheter

- Utveckla de hållbarhetsrelaterade målen för olika former av inköp
- Nya digitala tjänster och förbättrad logistik och trafikinformatik
- Den pågående elektrifieringen och minskningen av fossila bränslen inom transportsektorn

Fokus under kommande år

Täby har sedan 2021 en ny avfallsplan gemensam med åtta grannkommuner. Den innehåller mål och insatser för 2021-2032. Genomförandet av planen kommer att leda till fortsatt minskade avfallsmängder, mer materialåtervinning och minimerad negativ miljö- och klimatpåverkan. En kemikalieplan antogs 2019 som syftar till en ökad systematik vid hantering av kemikalier i kommunen och minska risken för utsläpp av skadliga kemikalier.

Inom klimatområdet görs satsningar på nationell nivå inom särskilt transportsektorn och industrin för att nå nationella målet om ett klimatneutralt Sverige till 2045. I Täby ska en energiplan tas fram som ersätter den nuvarande Klimat- och energistrategins beskrivning av energiförsörjning, distribution och användning samt hur miljö och klimat påverkas. Preliminära analyser visar att den snabba utvecklingen inom fordonsindustrin för en ökad elektrifiering och minskad användning av fossila fordonsbränslen ger ett avgörande bidrag till minskade utsläpp.

Även i fortsättningen satsar Täby på ett framsynt naturvårdsarbete. Andelen grönyta ska bevaras och utvecklas för en ökad biologisk mångfald och höga rekreativa värden. Likaså fortsätter det väl etablerade arbetet kring dagvatten och god vattenstatus och arbetet för hälsosamma gröna miljöer.

Bilaga: Bilaga till Miljöbokslut 2021, Sammanställning av indikatorer och måluppfyllnad för mål fastställda i Täby kommuns Miljöprogram

Bilaga till miljöbokslut 2021

Indikatorer och utfall inklusive måluppfyllnad

Begränsad klimatpåverkan

Indikator	Utgångsvärde (år)	Målvärde	Senaste utfall (år)	Måluppfyllnad /trend
Minskning av de klimatpåverkande utsläppen, jämfört med 2010	5 % (2011)	22,5 %	33 % (2019)*	●
Minskning av klimatpåverkande utsläpp från energianvändning (el och värme) jämfört med 2010	22 % (2011)	27 %	51 % (2019)*	●
Minskning av energianvändningen (el och värme) jämfört med 2009.	-6,2 % (2011)	18 %	30,5 % (2019)*	●
Andel förnybara energikällor i kommunal verksamhet.		100%	100 % (2021)	●
Minskning av oljeanvändning i kommunala byggnader relativt år 2009.	13,2 % (2011)	100%	100 % (2021)	●
Minskning av elanvändningen i kommunala byggnader (Antal kwh/kvm) relativt år 2009	25 % (2015)	10%	34,7 % (2021)	●

Giftfri miljö

Indikator	Utgångsvärde (år)	Målvärde	Senaste utfall (år)	Måluppfyllnad
Andelen ekologiska livsmedel inom kommunens verksamheter.	18 % (2013)	Minst 30 %	30 % (2021)	●
Andel farligt avfall i käril- och säckavfall (%)	0,19 (2009)	Minska	0,03 (2021)	●

Biologisk mångfald

Indikator	Utgångsvärde (år)	Målvärde	Senaste utfall (år)	Måluppfyllnad
Andel grönyta utav Täbys totala markareal.	51,73 % (2018)	Minst 50 %	51,9 % (2021)	● Ökning beror på ändrad mätmetod
Andel av befolkning med högst 250 m till park och/eller närmatur.	92,2 % (2020)	Öka	90,3 %** (2021)	●
Andel invånare som har högst 2 kilometers gångavstånd till större friluftsområde.	98,2 % (2020)	Öka	98,05 %** (2021)	●

God bebyggd miljö

Indikator	Utgångsvärde (år)	Målvärde	Senaste utfall (år)	Måluppfyllnad /trend
Totala utsläpp av kväveoxid (NOx), ton	359 (2017)	Minska	380*** (2020)	
Totala utsläpp av inandningsbara partiklar < 10 mikrometer i diameter (PM10), ton	93 (2017)	Minska	120*** (2020)	
Utsläpp av växthusgaser inom kommunens gränser, ton CO2-ekv/inv	1,52 (2017)	Minska	1,35 (2019)	
Antal befogade bullerklagomål	5 (2020)	Minska	1 (2021)	
Antal cykelpassager per år	2619 (2014)	Öka	4799 (2021)	
Antal anmälda cykelolyckor	62 (2014)	Minska	29 (2021)	
Antal påstigningar en normalvinterdag i Täby (tusental)	32 (2010)	Öka	38 (2019)	
Mängd insamlat matavfall (ton)	1842 (2019)	Öka	2381 (2020)	
Mängd insamlat farligt avfall från hushåll (kg/inv)	8,8 (2009)	Öka	13 (2020)	
Mängd insamlat kärl- och säckavfall (kg/inv)	227 (2009)	Minska	200 (2020)	
Mängd insamlat grovavfall (kg/inv)	254 (2009)	Minska	180 (2020)	
Andel hushållsavfall som återvinns inkl biologisk behandling av matavfall.	27 % (2011)	Öka	36 % (2020)	
Producentansvar pappersförpackningar (kg/inv)	4,28 (2009)	Öka	18,12 (2020)	
Producentansvar glasförpackningar (kg/inv)	18,21 (2009)	Öka	20,67 (2020)	
Producentansvar metallförpackningar (kg/inv)	0,47 (2009)	Öka	1,51 (2020)	
Producentansvar plastförpackningar (kg/inv)	0,99 (2009)	Öka	7 (2020)	

Kommentarer

*Data hämtat från SCB. Inom energiområdet är statistik tillgänglig endast med 2 års fördröjning.

**Anledning till att dessa nyckeltal minskat något är att bostadsbyggandet koncentrerats till de centrala delarna samtidigt som park- och naturområdena i anslutning till dessa nybyggda bostäder inte ännu byggts ut.

***Data från 2021 saknas. Ökningen under perioden 2017-2020 av såväl NOx som partiklar är relaterad till det ökade antalet fordon. I och med en ökad andel som kör dubbfritt samt en ökad andel eldrivna fordon bedöms dessa utsläpp minska räknat per fordon.